

Mueller Othmar

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

J. Ismerd meg BUDAPESTET!

Cím:

A 200 éves Várszínház

„Ismerd meg Budapestet”-pályázatunkon díjazott pályamű

Forrás:

Tárgy:

792

Hely:

Várszínház

Idő:

"12/19"

Személy:

Helyszám:

(Hely)

*Ért. Op.
1953. J. 8.*

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Ködös, őszi délutánokon
a Vár keskeny, kanyargós utcáiban kigyulladnak a sárgás lámpák. Aki ilyenkor erre jár, önkénytelenül is meghalkítja lépteit és úgy érzi, mintha a megannyi öreg, megszokott ház beszélne, elmesélné történetét. Ha lejjebb sétálunk, végigmegyünk a Tárnok-utcán, csakhamar szembetaláljuk magunkat a volt hadügyminisztérium pöfeszkedő palotájával. Továbbmenve befordulunk a Színház-utcába. Itt-ott még sebesülten panaszkodnak a házak, de már bizakodva kaecsinának felénk: újjáépülünk! Ugy bizony — felépülünk — nem is hagyjuk őket pusztulni! A Színház-utca végén megállunk. Itt van a Várszínház, a hányatottmultú színeszetünk dicső hagyományait őrző épület. Nem túl hosszú, de magasba irányuló homlokzata magához vonzza a nézőt. Kissé kiugró középrészével zordonan áll ott, vak ablakai, sérült falai azonban barátságosan köszöntenek. Hív beled a nagy kapu: gyertek be — szól — majd én beszélek magamról...

Mit is mond magáról a Várszínház?

Bizony, régen születtem, alapjaim még emlékeznek IV. Bélára is. Valamikor papok

laktak bennem. Kolostor volt mellettem, én bennem meg templom. Sokszor csapott belém a villám, hasadoztak falaim. Aztán meg jött a török, s itt fohászkodott Allahhoz a kegyetlen basa — mert hiszen én voltam a mecsetje —, hogy minél több pénzt sajtolhasson ki a magyarokból. 1686-ban felrobbant a mellettem lévő sok löporraktár. Én is elpusztultam, csak alapjaim maradtak meg. A németekkel visszakerültek a karmeliták is Budára. A papok sajnáltak, mert meleg és jólhangzó templom voltam, hát húzták is ki a hívek zsebéből a sok pénzt, hogy felépüljek. Már vagy harminc évig álltam megint, amikor a német császár, II. József eltörölte a rendeket. Üresen álltam, majd ágyúgolyóbisokát őriztek bennem, meg mündérokát. Aztán jött II. József, megnézett és azt mondta: jobb lesz, ha átalakítanak színházzá, mert akkor

magasnyakú hivatalnokai idejehetnek szórakozni. Így is lett. Színház lettem. Német színészek adtak itt elő sekélyes darabokat a német uraknak.

Mindenütt csak német szót hallottam, amikor egyszer néhány fázó magyar színész megnézett és ezt mondta: ez a mi színházunk lesz! Vezetőjüket Kelemen direktornak szólították.

Örültem, amikor az a beképzelt Unwerth gróf dühtől sápadtan kiadta a bérleményt a magyaroknak, akik két évig harcoltak érte. 1790 október 7-ét irtak a kalendáriumok, amikor az első magyar színielőadás Budán zajlott. A magyar közönség jött is lelkesen. Még sokszor játszottak itt Kelemenék, aztán Unwerth megint kidobta őket.

Falaim sok híres embert láttak. Sokan jártak itt, gazdag sikereket arattak. Itt volt Beethoven is, emlékszem rá, vezényelt. Aztán megint magyar színészek jöttek. Ujjongott a közönség, amikor Déryné a színpadra lépett. Ugy énekelt, mint a csalogány. Itt lakott a György-téren 1835-ben. Láttam Megyerit, Laborfalvy Rózát, Szigligetit. Láttam a „Bánk bán” első budai előadását is. 1870-ig megint a németek ültek bennem. Nagyon örültem, amikor újból a magyar színészek költöztek falaim közé. Paulay Ede direktor szebbnél szebb darabokat adott elő: „Az ember tragédiája”-t, „Csongor és Tündé”-t, Shakespeare, Molière darabjai találtak otthonra bennem. A leghíresebb magyar színészeket, Blahánét, Jászai Marit, Márkus Emiliát, Ujházi Edét, Vízváry Mariskát mind-mind láttam, sokszor szomorkodtam, amikor a színészek kiadták a színházat bálteremnek. Nézőteremen itt nagyképűs-

ködtek az ingyenélő grófok és egyéb senkiháziak, akik nem nagyon törődtek épségemmel. Sokszor megrokkantam. Vagy hatszor alakítottak át, egyre kifejezetelebb belsőt adtak, olyat, mint amilyen akkor a magyar élet volt. Nagyon elhanyagoltak, így történt, hogy 1921-ben leszakadt a karzatom.

Üresen álltam ismét. Később a színpadot is lebontották, s csak pusztá falvázm maradt meg. Újból mündérokkal és pokrócokkal néztem szembe. Húsz évvel később zöldruhás német katonákkal teltem meg, akik borostásan, rosszkedvűen lövöldöztek ki ablakaimon. Sokat szenvedtem akkor. Tetőm fele, falaim egyrésze összeomlott. Örömmel fogadtam azt a napot, amikor fiatal mérnökök jelentek meg és felmértek. Most újból malterszagú körülöttem a levegő. Dolgozó, serény munkáskezek gondoskodtak rólam. Most itt állok, hirdetem a magyar színészet multját és várom azt a közeli pillanatot, amikor teljesen újjászületek. Mert újjászületek, szebb leszek, mint régen.

Mueller Othmar

Rákosi-öszöndíjas III éves építésmérnökhallgató